

Frønytt nr 24 – 2021

25.11.2021

INNHOLD:

- Ny avtale om frøavlsrådgiving for 2022
- Frøavlere! Tid for frøkontrakt på rødkløverfrø?
- Åkerbønner som dekkvekst til frø

Ny avtale om frøavlsrådgiving for 2022

25. november gjennomførte Norsk Landbruksrådgiving og Norsk Frøavlerlag sitt årlige møte for evaluering av frøavlsrådgivingen som frøavlsrådgiverne i NLR har ansvaret for. Avtalen innebærer at Norsk Frøavlerlag betaler NLR for utsending av ca 20 utgaver av «Frønytt» i løpet av året. Frønytt skal inneholde tidsaktuelle råd for de artene som frøavles av frøavlere i Norsk Frøavlerlag. NLR skal på sin side bidra til faglig oppdatering av frøavlsrådgiverne. Norsk Frøavlerlag og NLR var enige om å videreføre den tidligere avtalen. Frønytt vil bli sendt ut kommende år på samme måte som tidligere, til medlemmer i Norsk Frøavlerlag og andre som arbeider innenfor frøavl.

Frøavlere! Tid for frøkontrakt på rødkløverfrø?

Med høge gjødselpriser, som vi forventer vil holde seg høge i lang tid framover, er mer bruk av belgvekster økonomisk interessant. Dette kan gi større etterspørsel etter grasblandinger med kløver for å redusere gjødselkostnader samtidig som kløver øker proteinproduksjonen i enga.

Tryggere med norskavlet frø enn importfrø

I år har vi fått mange henvendelser om hønsehirse, kildene kan være mange også importert frø. For importert frø er det ikke krav om at såvaren er fri for frø av hønsehirse i motsetning til norskavlet frø. I såvareforskriften er det sagt at norskavlet såfrø ikke skal inneholde frø av hønsehirse. Det gjør det mer

interessant å kjøpe norskavlet frø. Hønsehirsefrø lar seg praktisk talt ikke rense fra rødkløverfrøet, det er også et godt argument for at vi må kunne levere det rødkløverfrøet som det er behov for i Norge. Import av rødkløverfrø vil helt klart gi en større risiko for å med hønsehirse enn bruk av norskavlet frø.

Billig gjødsling i rødkløverfrøavl

Rødkløverfrøenga har ikke behov for gjødsel i frøåret. I tillegg bidrar kløverfrøenga med i alle fall 3 kg N/daa som ettervirkning på neste års vekst. For rødkløverfrøavleren blir det en vann-vinn-situasjon to år på rad med hensyn til gjødselkostnader.

Så skal det ikke stikkes under en stol at det er en større variasjon i frøavlinger i rødkløver enn i frøavl av andre arter. Utfordringene er først og fremst været ved blomstring og ved høsting. Rødkløver er avhengig av insektpollinering og det krever godt vær for insektene ved blomstringen i juli. Ved høsting må enga være så tørr som mulig for lykkes godt med å gnu ut frøet av hamsen uten at frø tapes over såldene. Erfaringene de siste årene har vist at en lykkes godt med å høste stor avling av rødkløverfrø sjøl om enga ikke er svidd når treskehastigheten bare reduseres tilstrekkelig.

Reduser risikoen i rødkløverfrøavlen

For å redusere økonomisk risiko ved rødkløverfrøavl i forhold til korn må det vurderes hvilke arealer som er best egnet. Arealer med lavere avlingspotensiale ved korndyrking kan være godt egnet for rødkløverfrø. Planerte leirarealer med lite organisk materiale og ellers annen stiv jord er godt egnet for rødkløver og vil ofte ikke være de beste til korn. Tung jord generelt er godt egnet for rødkløver mens tørkeutsatt jord er dårligere egnet.

Frøavlere, da er det bare finne et egnet areal og be om kontrakt for rødkløverfrø!

Åkerbønner som dekkvekst til frø

Med garantert dyr gjødsel kommende år må en se på muligheter for å redusere gjødselkostnadene. Åkerbønner og erter er åkervekster som ofte ikke gjødsles, nitrogen får belgvekstene fra rhizobiumbakterier som etableres på røttene. På normal god jord er det heller ikke behov for PK-gjødsel. Dersom P-AL er over 7-8 og K-AL over 12 vil vi normalt ikke ha avlingsreduksjon om vi utelater fosfor- og kaliumgjødsling til åkerbønner og erter.

Ikke behov for høstgjødsling

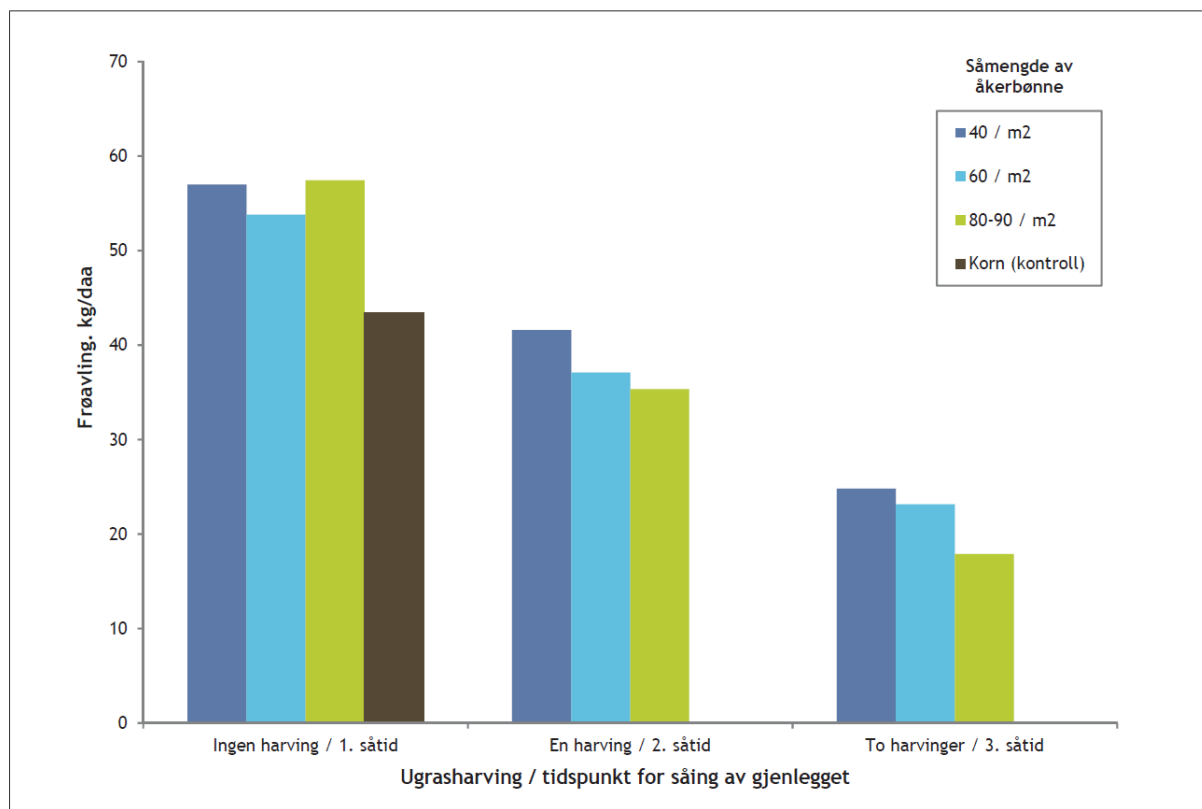
Åkerbønner vil være sikrere å bruke som dekkvekst til frøeng enn erter fordi den stort sett har lite legde, den holder seg oppreist også etter den er moden. I tillegg tar det lenger tid før den dekker på forsommeren og tillater derfor at gjenlegget får etablert seg. Om høsten vil blader visne og bli borte slik at lys slipper ned til gjenlegget. Når åkerbønnene modnes og plantene dør vil nitrogen frigjøres og gjenlegget får en høstgjødsling. Vi sparer derfor høstgjødsling til gjenlegg med åkerbønner som dekkvekst.

Hvilke arter er aktuelle å legg i åkerbønner?

Alle grasarter som legges med dekkvekst antar vi kan ha åkerbønne som dekkvekst. Vi har forsøk med gjenlegg til økologisk frøeng av engsvingel (<http://froavl.no/sok/PDF/2014/0/881.pdf> se bilde under og figur neste side) som har vist at dette er et godt alternativ til dekkvekst med korn. Selv om forsøket var for gjenlegg til økologisk eng regner vi med resultatene vil være tilsvarende for en konvensjonell eng.

Å benytte en så god forgrøde som åkerbønner er for korn i stedet som dekkvekst til frøeng kan forsvares ved at frøgjenleggene som regel har behov for en høstgjødsling. Med åkerbønner blir høstgjødslingen spart. Gjenlegg til rødkløverfrøeng med åkerbønner som dekkvekst er det gode erfaringer med som. Fra Sverige har det vært advart mot at ertesnutebille, som ofte ser mye av, kan spise opp småplantene av rødkløver. Vi har ikke sett at dette har skjedd i praksis her, men vi ser kantgang av ertesnutebille i rødkløver så muligheten for skade på gjenlegget er til stede. Ertesnutebille går ikke på grasartene.

Figur 1. Virkning av ulike såmengder / såtider av åkerbønne/vårhete på frøavlingen av engsvingel i første engår (kg/daa, 12 %

Figuren over viser frøavling med forskjellige såmengder av åkerbønner som dekkvekst, og til forskjellig tidspunkt. Dette sammenlignes med korn som ble sådd ved første såtid. Forsøket dere finner i Jord- og Plantekultur 2014.

Silja Valand	Norsk Landbruksrådgiving Viken	900 89 399
John Ingar Øverland	Norsk Landbruksrådgiving Viken	958 80 143
Trond Gunnarstorp	Norsk Landbruksrådgiving Øst	481 63 082
Astrid Gissing	Norsk Landbruksrådgiving Agder	917 63 115
Harald Solberg	Norsk Landbruksrådgiving Innlandet	957 69 860